

‘En in het eeuwig leven. Amen’

Wat heeft de Kerk ons te zeggen over de dood, het hiernamaals en het eeuwige leven? En wat betekent dat voor ons dagelijkse leven?

Christof BOUWERAERTS

„En in het eeuwig leven. Amen.” Aldus sluiten we elke zondag onze geloofsbelijdenis af. Bijna terloops vernoemen we het eeuwige leven, alsof we er niet te lang bij willen stilstaan. Toch steunt het geloof van de Kerk wezenlijk op de verwachting dat de dood niet het einde is. Sterker nog, wie het evangelie leest, ontkomt niet aan de indruk dat de dood net het begin is van waar het uiteindelijk op aankomt. Kunnen hedendaagse mensen daar echter nog wel in geloven?

– *Waarop steunt het geloof in het leven na de dood eigenlijk?*

Ook culturen die geen uitgesproken hiernamaalsgeloof koesteren, kennen doorgaans wel een of andere vorm van dodenverering. In *De rationaliteit en haar grenzen. Kritiek en deconstructie* (Koninklijke van Gorcum, 1993) leiden filosofen Arnold Burms en Herman De Dijn daaruit af dat de neiging van de mens om doden te eren diepgeworteld is en niet afhangt van je opvattingen over het leven na de dood. Zo zal ook een ongodsdienstige mens zijn of haar dierbare doden bedenken.

Dat belet niet dat de mens zich al eeuwenlang de meest uiteenlopende voorstellingen van het hiernamaals maakt. De christelijke traditie over het leven na de dood is onlosmakelijk verbonden met de openbaring van de verrezen Christus aan enkele van zijn eerste leerlingen. Uit hun getuigenis put de Kerk het geloof dat wie oprecht in Christus gelooft net als Christus zelf uit de doden zal worden opgewekt en nooit meer zal sterven.

– *Hoe moeten we ons het leven in de hemel dan voorstellen?*

Natuurlijk vraagt elke ervaring om verdere interpretatie, ook een openbaringservaring. Christenen houden er dan ook diverse opvattingen over de eeuwigheid op na en in de kerkgeschiedenis werd er flink geredetwist over het onderwerp.

De Kerk houdt vast aan een erfenis van de oude Griekse filosofen en gelooft dat lichaam en ziel van elkaar gescheiden kunnen worden. Daarom leert ze dat de ziel van iemand die in de genade van Christus sterft, meteen na zijn of haar dood wordt toegelaten in de hemelse Kerk.

Over de vraag of de hemelingen nu wel of geen bier drinken, spreekt de Kerk zich natuurlijk niet uit. Wel wijst ze erop dat de hemel niet allereerst een ‘plek’ is. In tegenstelling tot het lichaam zijn God en de ziel onstoffelijk en bijgevolg niet gebonden aan tijd en ruimte. De hemel heeft dan ook meer te maken met

God zien van aangezicht tot aangezicht, daar draait het eeuwige leven om. © Image Select

de liefdesrelatie tussen God en mens. ‘In de hemel opgenomen worden’ betekent dat die liefde wordt voltooid: de Vader en de Zoon nemen hun geliefde scepel helemaal op in hun Geest, de goddelijke Liefde. Veel meer dan ‘voor altijd’, betekent eeuwig leven dan ook dat je dan pas echt ‘ten volle’ leeft, want dat je God op de meest intieme manier kent en Hem ziet van aangezicht tot aangezicht. Daartoe is de mens geschapen. Daarin vindt hij de vervulling van zijn bestaan.

Katholieke mystici getuigen in hun geschriften over hoe ze al in dit leven mochten proeven van die diepe eenheid met God. Toch besluiten ze doorgaans dat de volheid ervan is weggelegd voor het hiernamaals. Ons sterfelijke lichaam houdt ons immers met beide voeten op de grond.

– *Wat gebeurt er dan met ons lichaam?*

Volgens de Kerk zal Christus, na zijn terugkeer op aarde aan het einde der tijden, allen opwekken uit de doden. Hun ziel wordt dan opnieuw verenigd met hun lichaam. Niet zonder meer, want het lichaam van de rechtvaardigen wordt verheerlijkt en onsterfelijk gemaakt. Zo blijft de herboren mens in volle gemeenschap met zijn Schepper en Heer. Ook de aarde en het heelal worden omgevormd tot het Rijk van God, een plaats waar Christus heerst als rechtvaardige vorst.

Of er in dat nieuwe Jeruzalem rijstap met gouden lepels wordt gegeten, valt af te wachten. Jezus en Vaticaans astronoom George Coyne vertelde in een interview met de befaamde Britse atheïst Richard Dawkins dat hij er alvast van overtuigd is dat we in het Rijk van God een partijtje tennis zullen kunnen spelen.

Daarmee drukte Coyne op een ludieke manier het katholieke geloof uit dat hemel en aarde niet elkaars tegenpolen zijn. De Schepper verlangt immers niet alleen dat de schepping in Hem mag wonen, maar ook dat Hij ten volle in zijn schepping mag wonen. Wederkerig inwonen, heet dat.

– *Bestaat er in Gods Rijk nog onderscheid tussen de mensen?*

In het evangelie vergelijkt Jezus het Rijk Gods met een landeigenaar die elk uur bijkomende dagloners in dienst neemt en hen aan het eind van de werkdag allen een gelijk loon uitbetaalt, ook al werkte de laatste lichter amper een uur. Paulus schrijft dan weer in zijn brief aan de Galaten dat door Christus zelfs het onderscheid tussen Jood en heiden, man en vrouw, slaaf en vrije vervaagt, want alle gelovigen zijn één in Hem.

Als we aan de hemel denken, staat ons echter spontaan een andersoortig onderscheid voor ogen: tussen martelaren en heiligen, zaligen en eerbiedwaardigen, en de gewone uitverkorrenen. De hemel lijkt daardoor toch weer op een huis met vele kamers, sommige dichterbij de woonkamer van God dan andere. Bovendien speelt het evangelie met de schijnbare tegenstelling dat de laatsten de eersten worden en omgekeerd. Hoe heviger het verlangen naar God nu, hoe intenser het genieten later?

– *Bestaan de hel en het vagevuur eigenlijk?*

Hedendaagse christenen worstelen sterk met het geloof in hel en vagevuur, omdat die het beeld

lijk alle mensen tot het heil zou brengen. Toch werden zij op dat punt afgerekend en ging de Kerk het voortaan beschouwen als een onjuiste opvatting.

Enkele jaren geleden zei gewezen aartsbisschop André-Jozef Léonard in zijn televisiedialoog met filosoof Etienne Vermeersch dat hij durfde te hopen dat Origines toch gelijk heeft. In elk geval benadrukt de catechismus dat het spreken over de hel de mens ertoe wil aanzetten zich te bekeren en zijn verantwoordelijkheid op te nemen tegenover God en de naaste.

Sommige protestanten verwerpen dan weer het beeld van de hel als folterplaats en sluiten veeleer aan bij de het beeld van de oudtestamentische *sjool* of onderwereld, waar de doden een schimmig bestaan leiden. Ze geloven dat wie in zonde sterft, verdwijnt in het duister of dat hun ziel ‘slaapt’. Weer andere strekkingen menen dat de ziel van de zondaars simpelweg ophoudt te bestaan.

Ook het tussenstadium van het vagevuur, waar zielen worden gelouterd in afwachting van hun opname in de hemel, is vanouds een breekpunt tussen katholieken en protestanten.

– *Wat moet ik nu met dit alles?*

Dat hangt natuurlijk van mens tot mens af. Steve Jobs, oprichter van computerbedrijf Apple, stelde wel eens dat de dood de beste uitvinding van het leven is. De dood zet je er immers toe aan werk te maken van een creatief en zinvol leven.

Veeleer dan door de angst voor de hel kunnen we ons ook als gelovigen allicht beter laten leiden door het vooruitzicht op een ontmoeting met de Levende Christus, op wie de dood geen vat meer heeft. Niet altijd eenvoudig, nog minder vrijblijvend, maar des te meer hoopvol.

Advertentie

AL198
ICTAM

02/548 98 98 • fax 02/5112 98
Bergstraat 52 • 1000 Brussel

Begeleide groepsreizen voorjaar **2017**
Een selectie uit ons aanbod :

- TOGO & BENIN** 3/02 12d. Afrikaanse culturen en voodoo
- LAOS & CAMBODJA** 9/02 17d. Parels van de Mekong
- RAJASTHAN** 12/02 17d. Land van de Maharadja's
- JAPAN** Lente! 26/03 15d. Kersenbloesems
- PERU** 22/04 15d. Schatkist van de Inca's

www.ictam.com